

SPOLEČENSKÁ VÝZNAMNOST LIDÍ

1

V každé situaci, do níž se ve společnosti jiných lidí dostaneme, je třeba se rozhodnout, komu patří více a komu méně projevů uctivosti, komu dáme přednost a kdo by ji měl dát nám, komu bychom měli prokazovat úsluhy a od koho můžeme tyto pozornosti přijmout. Rozhodnutí závisí na srovnání lidí do jakési pomyslné hierarchie žebříčku, pořadí podle společenské významnosti. Vždy, když postavíme vedle sebe dva lidi, můžeme se rozhodnout, zda a který z nich je společensky významnější. Někdy je to zřejmé na první pohled, někdy je naše rozhodování obtížnější a někdy, nikoliv v málo případech, konstatujeme, že jsou všichni účastníci stejně společensky významní. A také sami sebe samozřejmě zařadíme na určité místo v posloupnosti lidí, kterými jsme obklopeni. Je přirozené a logické, že společensky významným lidem prokazujeme úctu, zdravíme je jako první, přenecháváme jim místa k sezení, snažíme se, aby měli více výhod ve srovnání s námi (ve výhledu, obsluze, bezpečí, pohodlí...).

Jak tedy společenskou významnost rozpoznávat?

Musíme si říci, že společenská významnost není žádné absolutní, neměnné ohodnocení, které by si každý z nás nosil s sebou jako velikost bot nebo rodné číslo. Je to pojem vysoce relativní, o kterém má smysl hovořit pouze tehdy, když jde o dva nebo více lidí srovnávaných mezi sebou. Můžeme říci: pan Novák je společensky významnější než pan Dvořák. Nebo: slečna Jana a slečna Eva jsou stejně společensky významné.

Pokud bychom chtěli ale jejich společenskou významnost popsat naprosto přesně, měli bychom ještě dodat, za jakých okolností naše hodnocení proběhlo: mezi zahrádkáři přicházejí v úvahu zřejmě jiná kritéria společenské prestiže nežli v zahraničním obchodu.

Na druhou stranu neexistuje nikdo, kdo by nebyl alespoň nějak a někdy společensky významný. V neposlední řadě lze říci, že snad každý člověk hraje několik životních rolí, a to různé významnosti; pan ministr může být studentem čínštiny na jazykové škole a školník může být vedoucím prestižního turistického oddílu, v každé této roli bude tedy postavení osob rozdílné.

Kdo je více a kdo méně společensky významný, určují tato čtyři kritéria:

1. VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÝ JE STARŠÍ NEŽLI MLADŠÍ

Senioři si obecně zaslouží naši úctu a ohledy, a to přesto, že mnohdy se sami chovají nepříteli společensky, dokonce někdy tohoto výsostného postavení i zneužívají.

2. VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÁ JE ŽENA NEŽLI MUŽ

I přes snahu o zrovnoprávnění obou pohlaví a neustálé ataky feministek (dokonce i feministů) považujeme ženy za „růžce obklopené trny“; úctou k nim projevovanou dokládáme to, že je stále považujeme za „něžnější pohlaví“, za ty, kdo se zasluhují o pokračování lidského rodu rozením a výchovou našich dětí (nebo zušlechťováním nás samých).

3. VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÝ JE NADŘÍZENÝ NEŽLI PODŘÍZENÝ

Také nadřízenému, zejména v pracovním styku, projevujeme úctu a vážnost, která mu patří z titulu funkce, větších znalostí, zkušeností, větší odpovědnosti.

4. VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÁ JE VŠEOBECNĚ ZNÁMÁ, ZASLOUŽILÁ OSOBNOST

Významná a populární osobnost je také řazena do okruhu osob společensky významných.

Ne vždy je rozhodnutí snadné a jednoznačné. Vezměme si například dvojice:

**MLADŠÍ ŽENA – STARŠÍ MUŽ
STARŠÍ PODŘÍZENÝ – MLADŠÍ NADŘÍZENÝ
PODŘÍZENÁ ŽENA – NADŘÍZENÝ MUŽ**

A úplně nejfatálnější je kombinace:

PODŘÍZENÁ STARŠÍ ŽENA – NADŘÍZENÝ MLADŠÍ MUŽ

Co teď? Ve všech případech záleží na tom, jak velké jsou rozdíly mezi lidmi v jednotlivých kritériích (věk, pohlaví, postavení). Je-li v prvním případě věkový rozdíl velký, projevuje žena úctu značně staršímu muži. Ani o hodně výše postavený mladší člověk nebude očekávat, že mu jeho podřízený (nebo dokonce podřízená) pomůže obléci kabát. Na druhou stranu je třeba říci, že ani seniorský věk nás neoprávnňuje oslovovat naše kolegy a už vůbec ne šéfa „hochu, chlapče“. V dalším případě, při velmi časté kombinaci podřízená žena – nadřízený muž leží rozhodnutí o způsobu vzájemné komunikace na onom nadřízeném.

**PŘESNĚ ŘEČENO, JE VŽDY NA SPOLEČENSKY
VÝZNAMNĚJŠÍ OSOBĚ, ABY URČILA
RÁZ A CHARAKTER VZÁJEMNÝCH STYKŮ**

Záleží tedy na nadřízeném, zda bude brát tuto ženu jen jako podřízenou osobu, nebo ji pozdraví jako první, dá přednost ve dveřích nebo jí projeví úctu, a tím ukáže, že ji chápe především jako ženu.

Ještě složitější je poslední varianta v kombinaci **STARŠÍ PODŘÍZENÁ ŽENA MLADŠÍ NADŘÍZENÝ MUŽ**.

Tato varianta vyžaduje mnoho taktu a zdvořilosti. Zde se o správné rozhodnutí musí zasloužit obě strany, protože jsou i časté případy, kdy je to ona starší žena, která se obtížně vyrovnává se situací, že jí šéfuje mladší muž.

Zásady pro každou situaci

Ve všech situacích společenského styku se neobejdeme bez čtyř důležitých zásad pro každý den.

TAKT – OHLEDUPLNOST – ÚCTA K LIDEM – ESTETIČNOST

Být taktní znamená umět se vžít do situace toho, s nímž jednáme, a jednat s ním tak, jak bychom si my sami přáli, aby za stejné situace bylo jednáno s námi. Taktní člověk se snaží být citlivý a vnímavý ke snahám, tužbám a citům druhého člověka. Taktní člověk dovede upozornit druhého na závalu v oblečení i chování tak, aniž by se jej dotkl a upozorňoval ostatní. Vědět, kdy a co říci, poznat, kdy mají chuť mluvit jiní, kdy si přejí, aby s nimi někdo mluvil, nebo je naopak nechal na pokoji, umět hovořit o věcech, které druhého zajímají, a umět se vyhnout věcem nepříjemným, to je především věcí taktu.

Ohleduplnost má být přirozenou vlastností kulturního člověka, je to tolerantnost, ale nikoliv bez zásad. Ohleduplnost můžeme projevovat vždy a všude: doma, v zaměstnání, na ulici, v dopravních prostředcích, na místech zábavy a odpočinku. Důležitou složkou ohleduplnosti je snaha usnadňovat druhým život a nedotýkat se nepřijemně lidí okolo sebe.

Úcta k lidem neznámá to, že se budeme chovat přehnaně uctivě a projevovat se hlubokými poklonami, plýtvat výrazy jako „rukulíbám“ a „uctivý služebník“. Je to projev lásky k lidem, doklad toho, že si vážíme jednotlivého člověka i všech lidí. V každém člověku najdeme něco, pro co si ho můžeme vážít, v čem je lepší a co bychom se mohli od něj naučit.

Estetičnost hraje významnou úlohu při vytváření prvního dojmu

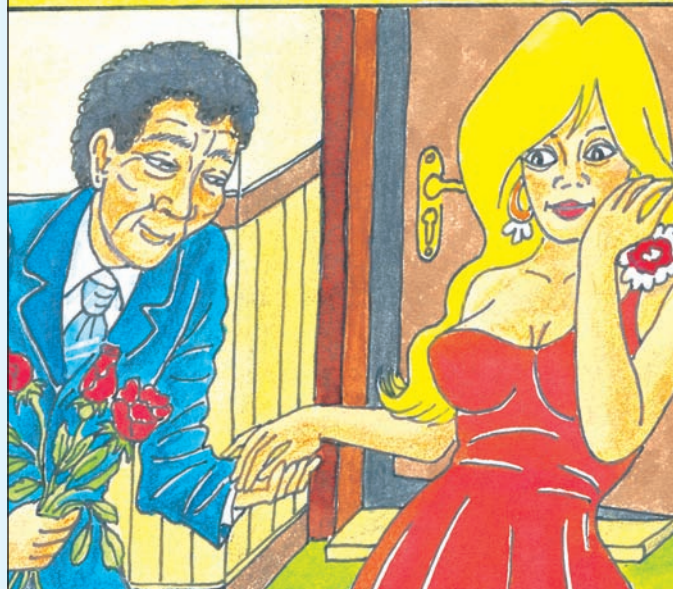

Kresby
Petr PAČES

VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÝ JE
STARŠÍ NEŽLI MLADŠÍ

VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÁ JE
ŽENA NEŽLI MUŽ

VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÝ JE
NADŘÍZENÝ NEŽLI PODŘÍZENÝ

VÍCE SPOLEČENSKY VÝZNAMNÁ JE
VŠEOBECNĚ ZNÁMÁ ZASLOUŽILÁ OSOBNOST

o člověku a má vliv na celé jeho chování a projevy ve společnosti. Člověk se zanedbaným zevnějškem nebo nechutnými návyky může těžko očekávat, že bude kdekoli vítaným společníkem. S estetikou

jde ruku v ruce schopnost posuzovat věci z estetického hlediska, tedy vkus.

Hana BACHRACHOVÁ